

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Elena Covalenco,

Judecători

Iurie Diaconu,

Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de partea vătămată Stanislavov Vladislav și inculpații Colesnic Veaceslav, Colesnic Dmitrii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, în cauza penală în privința lui

Colesnic Veaceslav,

și

Colesnic Dmitri.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 05.07.2012 - 10.06.2015;

2. Instanța de apel: 07.10.2015 - 16.05.2016;
24.01.2017 - 08.05.2018;

3. Instanța de recurs: 28.07.2016 - 29.11.2016;
14.08.2018 - 31.10.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 10 iunie 2015, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- Colesnic Veaceslav în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 4 ani închisoare și în baza art. 152 alin.(2) lit.e) Cod penal, la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 5 ani și 6 luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis;

- Colesnic Dmitri în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare și în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani și 3 luni închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de către Stanislavov Vladislav, în partea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, iar în partea prejudiciului moral a fost admisă parțial, încasându-se în mod solidar de la Colesnic Veaceslav și Colesnic Dmitri în beneficiul lui Stanislavov Vladislav suma de 30 000 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Colesnic Veaceslav, la data de 17 septembrie 2009, între orele 20.00 - 21.30, aflându-se în apropierea magazinului alimentar situat în mun. Chișinău, or. xx, str. xx, de comun acord cu fratele său

Colesnic Dmitri, s-a implicat în discuția dintre Stanislavov Vladislav și Poian Igor, inițind cu V.Stanislavov un conflict verbal care s-a transformat într-o altercație fizică, încălcând într-un mod grosolan și demonstrativ ordinea publică, în cadrul căreia au aplicat violență fizică în privința ultimului, manifestată prin lovirea victimei cu cuțitul de bucătărie în regiunea coapsei piciorului stâng, iar Colesnic Dmitri l-a lovit pe V.Stanislavov cu o sticlă de bere în regiunea umărului, cauzându-i dureri fizice.

Astfel, conform raportului de expertiză medico-legală repetată în comisie nr.243 din 23.10.2014, la cet.V.Stanislavov s-a constatat: plagă înțepat-tăiată a coapsei stângi, cu lezarea arterei profunde a femurului (ramură a arterei femurale), complicate ulterior cu anevrism fals anterior-venos al arterei profunde a femurului pe stânga, ce a fost produsă prin acțiunea unui obiect înțepător-tăietor. Anevrismul fals anterior-venos al arterei profunde a femurului a coapsei stângi este o complicație a plăgii produsă prin lovirea de cuțit la data de 17.09.2009, este în legătură causală directă cu aceasta și se califică ca vătămare corporală medie.

3. Împotriva sentinței au declarat apel partea vătămată, avocatul A.Barbacar în numele lui V.Colesnic, avocatul V.Tăbîrță în numele lui D.Colesnic și avocatul T.Enachi în numele inculpaților, care au solicitat:

- partea vătămată, casarea sentinței în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpaților conform art. 152 alin.(2) lit.e) Cod penal, aplicării pedepselor în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal și admiterii parțiale a acțiunii civile, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care V.Colesnic și D.Colesnic să fie recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(2) lit.d) Cod penal, conform art.84 alin.(1) Cod penal, a le aplica pedeapsa închisorii în limitele prevăzute de sancțiunea articolelor în caz dacă organul procuraturii le va modifica inculpaților învinuirea în sensul agravării și le va incrimina această componentă de infracțiune pentru fapta săvârșită; - să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată și încasată de la inculpați prejudiciul moral în mărime de 100 000 lei și prejudiciul material de 130 000 lei, deoarece în urma săvârșirii infracțiunii i-au fost cauzate vătămări corporale grave și nu medii, după cum au concluzionat medicii; - prima concluzie medico-legală nr. 3245/D din 08.12.2009 fiind ilegală și neîntemeiată, potrivit căreia la el s-a constatat vătămări ușoare; - potrivit raportului de examinare medico-legală nr.525/D din 19.03.2010, s-a stabilit că plaga înțepat-tăiată prezintă pericol pentru viață, calificându-se ca grave; - potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 1301 din 21.06.2010, s-a menținut aceeași concluzie, precum că vătămarile corporale sunt grave, care este unul obiectiv și întemeiat; - potrivit raportului de expertiză medico-legală în comisie nr.216 din 16.12.2010, comisia de experți a conchis că vătămarile corporale sunt medii, iar ulterior s-a efectuat suplimentar expertiza medico-legală în comisie nr. 216 din 04.11.2011, în cadrul căreia s-a concluzionat că: plaga tăiată-înțepată cauzată lui a provocat dereglarea sănătății de scurtă durată (mai mult de 21 de zile) și se califică ca vătămare medie. Prezența pericolului pentru viață conform pct.48 a Regulamentului, poate fi numai în cazul lezării unui vas sangvin mare (magistral) sau la lezarea altor vase sangvine periferice, care atestă prezența pericolului pentru viață. Astfel de situații la partea vătămată nu s-au depistat, iar aprecierea diferită a gradului de gravitate a

vătămarilor corporale în cele patru rapoarte de expertiză anterioare a fost explicat în această concluzie și mai ales în concluziile expertului M.Buga prin raportul nr.525/D din 19.03.2010, precum și la efectuarea expertizei medico-legale nr.1301 din 21.06.2010, unde expertul a supraapreciat gravitatea diagnosticului stabilit, calificând neargumentat vătămarile corporale ca grave; - concluziile expertizei medico-legale în comisie nr. 216 din 04.11.2011 vin în contradicție cu prevederile pct.26,27,43, 48 din Regulamentul cu privire la aprecierea medico-legală a vătămarilor integrității corporale aprobate de Ministerul Sănătății; - în urma acțiunilor inculpaților i-a fost cauzat atât prejudiciu material, cât și moral care urmează a fi admis integral;

- avocatul A.Barbacar în numele lui V.Colesnic, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, de achitare a inculpatului, indicând că prin ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 15.12.2009, a fost dispusă neînceperea urmăririi penale în privința lui V.Colesnic, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, fiind dispusă pornirea unei proceduri contravenționale în baza art. 78 alin.(3) Cod contravențional, iar prin decizia agentului constatator din 17.12.2009, inculpatul a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(3) CC și sancționat cu amendă în mărime de 75 unități contravenționale. Ulterior, prin ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 08.04.2010, s-a dispus anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 15.12.2009, cu pornirea urmăririi penale în baza art.151 alin.(1) Cod penal. Decizia privind sancționarea lui V.Colesnic în baza art. 78 alin.(3) CC nu a fost contestată și anulată de către procuror. Instanța de fond la examinarea cauzei nu a luat în considerare faptul că, pentru aceleași acțiuni inculpatul a fost supus anterior răspunderii contravenționale. În cadrul examinării cauzei au fost audiați în calitate de martori medicii care i-au acordat asistență medicală lui V.Stanislavov, însă aceștia nu au confirmat sau infirmat evenimentele din 17.09.2009; - martorul I.Poian a relatat instanței că la data incidentului victima a manifestat un comportament brutal, l-a îmbrâncit pe V.Colesnic, după care l-a lovit cu un scaun, iar careva obiecte ascuțite, cum ar fi cuțitul de bucătărie la V.Colesnic nu a văzut; - instanța nu a constatat, dacă a avut loc sau nu fapta imputată inculpatului, inclusiv nu a fost dovedită intenția lui V.Colesnic de comiterea infracțiunii imputate;

- avocatul V.Tăbîrță în numele lui D.Colesnic, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare, menționând că sentința este bazată pe declarațiile părții vătămate și a martorului A.Dolgu, care sunt contradictorii, fără a fi date o apreciere a acestora; - în cadrul urmăririi penale martorul a declarat că, D.Colesnic l-a lovit pe victimă cu sticla în regiunea umărului, iar ulterior, și-a schimbat depozițiile, declarând că nu a văzut acest moment; - în sentință sunt descrise declarațiile a mai mulți martori, care nu au nici o tangență cu evenimentele din 17.09.2009, aceștia nu au fost martori oculari, astfel declarațiile lor nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare; - instanța a ignorat declarațiile martorilor S.Jubea și I.Poian, care au explicat că partea vătămată l-a lovit cu pumnul în față, apoi cu scaunul pe V.Colesnic, însă ca acesta din urmă să-l fi lovit cu cuțit nu au văzut; - instanța nu a ținut cont că pe fapta din 17.09.2009 a fost emisă ordonanță de neîncepere a urmăririi penale și intentată

cauza contravențională în baza art. 78 alin.(2) Cod contravențional în privința lui D.Colesnic, cu sancționarea acestuia la amendă, care a fost achitată, care ulterior, la 08.04.2010, a fost anulată și intentat dosarul penal în baza art.151 alin.(1) Cod penal; - D.Colesnic , la 09.06.2010 fiind interogat în calitate de martor, iar la 20.04.2011 a avut loc confruntarea cu el, după care în urma nenumăratelor plângeri a victimei, la 24.05.2012, în privința lui D.Colesnic a fost intentată cauza penală pe art. 287 alin.(3) Cod penal, fiind încălcate prevederile art. 63 alin.(7) și 90 alin.(3) pct.8) Cod de procedură penală;

- avocatul T. Enachi în numele inculpaților, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a lui D.Colesnic, iar acțiunile lui V.Colesnic de recalificat în baza art.152 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea pedepsei conform art.90, inclusiv și să fie respinsă, ca neîntemeiată, acțiunea civilă; - la baza sentinței au fost puse declarațiile părții vătămate și a martorilor S.Jubea și A.Dolgu, fără a fi apreciate declarațiile inculpaților și a martorului I.Poian; - la baza învinuirii a fost pus raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.243 din 08.07.2014; - din rapoartele de expertiză efectuate nu rezultă cert că este posibil de stabilit legătura cauzală dintre vătămarile suportate și încăierarea ce a avut loc; - V.Colesnic nu a recunoscut că a avut vre-un cuțit la el și nimeni din cei prezenți nu au confirmat că au văzut la inculpat vre-un cuțit, în afară de partea vătămată și martorul A.Dolgu, ultimul modificându-și declarațiile și susținând cele spuse de victimă; - nu a fost probată aplicarea violenței în privința victimei, în comun de către inculpați, astfel acțiunile lui V.Colesnic urmează a fi recalificate în baza art.152 alin.(1) Cod penal.

În apelul suplimentar avocatul T.Enachi, a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare a ambilor inculpați, inclusiv și respingerea acțiunii civile, ca neîntemeiată, menționând că în cadrul examinării cauzei nu s-a stabilit cert legătura cauzală între acțiunile inculpaților și starea de sănătate a victimei; - prejudiciile solicitate de partea vătămată sunt exagerate, reieșind din răspunsul Comisiei Naționale pentru Dizabilități și Capacitate de Muncă; - la baza condamnării a fost pus raportul de expertiză medico-legală nr.243 din 08.07.2014, pe când la materialele cauzei sunt și alte rapoarte de expertiză; - ordinea desfășurării acțiunilor din 17.09.2009, demonstrează nevinovăția inculpaților, deoarece nu ei au inițiat discuția care ulterior s-a transformat în ceartă; -

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2016, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de partea vătămată V.Stanislavov, avocatul A.Barbacar în numele lui V.Colesnic, avocatul V.Tăbîrță în numele lui D.Colesnic și de avocatul T.Enachi în numele ambilor inculpați.

Instanța de apel a indicat că, prima instanță a dat apreciere corectă probelor administrate și circumstanțelor cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicării, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunilor imputate, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, fiind întrunite toate elementele constitutive ale acestor infracțiuni.

La fel, instanța de apel a conchis că prima instanță just a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de V. Stanislavov în partea reparării prejudiciului material,

dat fiind faptul că dânsul nu a prezentat originalele bonurilor de plată pentru confirmarea solicitărilor.

De asemenea, instanța de apel a concluzionat că prima instanță corect a dispus încasarea în mod solidar din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate V. Stanislavov a prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei, luând în considerație vătămarile provocate, suferințele suportate, considerând că suma solicitată de 100 000 lei, este exagerată, mai mult că condamnarea inculpaților aduce în sine o satisfacție pentru partea vătămată.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recurs ordinar partea vătămată și avocatul P.Zamfir în numele inculpaților V. Colesnic, D. Colesnic, care au solicitat:

- partea vătămată V.Stanislavov, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin.(1) pct.6), 10) și 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acestora cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că el a suportat mai multe intervenții chirurgicale, însă la starea anterioară nu a revenit, având necesitatea și ulterior la alte intervenții. Cele nominalizate le-a demonstrat prin acte medicale care au fost anexate la materialele cauzei penale. Pe parcurs au fost efectuate mai multe expertize medico-legale, care au concluzii diferite, din care motiv a și solicitat numirea unei expertize medico-legale suplimentare în comisie. În cadrul urmăririi penale a înaintat acțiune civilă cu privire la încasarea prejudiciului material de la inculpați, și în acest sens a depus bonuri de plată referitor la cheltuieli în original pentru a fi anexate la materialele cauzei, însă în afară de suma menționată a mai suportat ulterior cheltuieli. Totodată, i-a fost cauzat și prejudiciu moral, în sumă de 100 000 lei.

Acțiunile inculpaților greșit au fost încadrate în baza art. 152 alin.(2) lit.e) Cod penal, deoarece din actele cauzei se vede că vătămarile cauzate au fost grave periculoase pentru viață, reieșind din specificul arterei afectate, și anume că a pierdut 35% din capacitatea de muncă.

Totodată, a indicat că pedeapsa aplicată inculpaților a fost individualizată greșit, care contravine prevederilor art. 7,61,75 Cod penal;

- avocatul P.Zamfir în numele inculpaților care, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor judecătorești cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanțele nu și-au motivat soluția, nefiind apreciate probele la justa lor valoare, precum și nu au făcut o încadrare corectă a pretinselor acțiuni a lui D. Colesnic; - prima instanță contrar prevederilor art. 394 alin.(1) pct.(1),(2) și (5) Cod de procedură penală, nu a descris în sentință fapta criminală, imputată lui D. Colesnic și considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii; - nu s-a stabilit și descris arma cu care se presupune că D. Colesnic i-a aplicat victimei leziunea; - instanța de apel a admis abateri de la principiul efectului devolutiv și neagravării situației apelantului, fiind tratat extins acțiunile lui D.Colesnic prin incriminarea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin.(2) lit.e) Cod penal, fără a stabili existența intenției comune cu fratele său la aplicarea leziunilor corporale părții vătămate; - pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești nu s-a stabilit că D. Colesnic a cunoscut, a văzut și a acționat de comun acord cu V.Colesnic; - din

circumstanțele de fapt rezultă că V.Colesnic, la aplicarea cuțitului, s-a aflat în exces de autor, din circumstanțele cauzei, lipsind înțelegerea prealabilă între inculpați la cauzarea leziunilor victimei, evenimentele s-au produs rapid, iar între inculpați nu au fost repartizate rolurile.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 29 noiembrie 2016, au fost admise recursurile ordinare declarate de partea vătămată V. Stanislavov și avocatul P. Zamfir în numele inculpaților V.Colesnic și D.Colesnic, casată total decizia instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a stabilit că, inculpații V.Colesnic și D.Colesnic au fost sancționați contravențional pentru faptele comise la data de 17.09.2009, iar instanța de apel nu a verificat și nu s-a expus asupra faptului, dacă decizia de sancționare contravențională în privința acestora a fost sau nu anulată. Existența unei hotărâri neanulate de sancționare contravențională a inculpaților, aplicată pentru aceleași fapte, constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului manifestate prin încălcarea principiului non bis in idem, care stabilește inadmisibilitatea pedepsirii repetate pentru una și aceeași faptă.

Totodată, Colegiul penal a constatat că prima instanță dispunând încasarea în mod solidar a prejudiciului moral de la ambii inculpați, soluție menținută de instanța de apel, a depășit limitele pretențiilor înaintate în acțiunea civilă depusă de partea vătămată V. Stanislavov în care au fost înaintate pretențiile doar împotriva lui V. Colesnic, nu și a lui D. Colesnic.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, au fost admise parțial, inclusiv din oficiu, apelurile declarate de partea vătămată V. Stanislavov, avocatul A.Barbacar în numele lui V.Colesnic, avocatul V.Tăbîrță în numele lui D.Colesnic și de avocatul T. Enachi în numele ambilor inculpați, casată sentința în partea penală și în partea încasării prejudiciului moral, și pronunțată în această parte, o nouă hotărâre, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Colesnic Veaceslav și Colesnic Dmitri în baza art.152 alin.(2) lit.e) și 287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleași persoane pentru aceeași faptă.

A fost admisă acțiunea civilă, dispunându-se încasarea de la V.Colesnic și D.Colesnic în beneficiul părții vătămate V. Stanislavov a prejudiciului moral în sumă de câte 50 000 lei, de la fiecare, În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, în urma verificării probelor administrate, a ajuns la concluzia de încetare a procesului penal, din motiv că există o hotărâre definitivă asupra aceleași persoane pentru aceeași faptă și anume, ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 15 decembrie 2009, prin care a fost dispusă neînceperea urmăririi penale în privința lui V.Colesnic și D.Colesnic, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, fiind dispusă prin ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2009 pornirea unei proceduri contravenționale în privința lui V.Colesnic în temeiul art. 78 alin.(3) Cod contravențional, iar în privința lui D.Colesnic în baza art. 78 alin.(2) Cod contravențional.

La fel, instanța a indicat că, prin decizia agentului constatatator din 17 decembrie 2009, inculpații V.Colesnic și D.Colesnic au fost sancționați contravențional.

Ulterior, prin ordonanța Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 08 aprilie 2010, a fost anulată ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 15.12.2009, fiind dispusă pornirea urmăririi penale în temeiul art.151 alin.(1) Cod penal, însă decizia agentului constatatator privind sancționarea contravențională a lui V.Colesnic în baza art. 78 alin.(3) Cod contravențional, nu a fost contestată și anulată de procuror.

Astfel, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 august 2017, a fost respinsă cererea Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Buiucani privind casarea în ordine de revizuire a deciziei agentului constatatator din 17.12.2009, prin care V.Colesnic a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(3) Cod contravențional, și D.Colesnic recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin.(2) Cod contravențional. Hotărârea nominalizată a fost menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2018.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că existența unei hotărâri neanulate de sancționare contravențională a inculpaților, aplicată pentru aceleași fapte, constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului manifestate prin încălcarea principiului *non bis in idem*, care stabilește inadmisibilitatea pedepsirii repetate pentru una și aceeași faptă.

Instanța a notat că, o abordare contrară într-o astfel de situație juridică, afectează grav principiul general privind procesul penal prevăzut la art.22 Cod de procedură penală, ce reglementează dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori.

Totodată, instanța a constatat că soluția primei instanțe în latura civilă în partea prejudiciului moral este nefodată, deoarece greșit s-a reținut încasarea solidară din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate V.Stanislavov a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, or, dauna morală nu poate fi încasată în mod solidar.

Astfel, instanța, ținând cont de faptul că în urma acțiunilor ilegale ale inculpaților partea vătămată a suportat suferințe prin retrăiri interne, ocazionată prin retrăiri emotiv-volutive, a considerat echitabil și proporțional încasarea prejudiciului moral de la V.Colesnic și D.Colesnic în sumă de câte 50 000 lei, de la fiecare.

8. Împotriva deciziei nominalizate au declarat recurs ordinar partea vătămată V. Stanislavov și inculpații V.Colesnic, D.Colesnic, care au solicitat:

- partea vătămată, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) pct.6),10) și 12) Cod de procedură penală, casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept care permit încetarea procesului penal, fără a ține cont de cerința procurorului cu privire la încetarea procesului doar în baza art. 152 alin.(2) lit.e) Cod penal, dar nu și în privința componentei de infracțiune prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, că urmărirea penală pe acest capăt de acuzare a fost pornită cu mult timp mai târziu, iar deciziile agentului constatatator emise în privința inculpaților se referă numai la

calificarea privind vătămarea integrității corporale, nu și la acțiunile huliganice, astfel, nu a existat nici un temei pentru încetarea procesului penal; - instanța de apel i-a încălcat dreptul la o examinare obiectivă și deplină a apelului, fără a ține cont de poziția sa în apel cu privire la calificarea corectă a acțiunilor inculpaților, deoarece în urma infracțiunii i-au fost cauzate vătămări corporale grave și nu medii, din care considerente acțiunile inculpaților urmează a fi încadrate în baza art. 151 alin.(2) Cod penal; - au fost încălcate prevederile art.6 CEDO și art.19 alin.(1), 24 alin.(3) Cod de procedură penală; - instanța a pronunțat o hotărâre nemotivată, deoarece nu sunt date răspunsuri la argumentele invocate de el în apel, fiindu-i încălcate garanțiile unui proces echitabil;

- inculpații V.Colesnic și D.Colesnic, care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, casarea deciziei în latura civilă în partea prejudiciului moral, deoarece suma încasată este extrem de exagerată; - recursul urmează a fi considerat ca depus în termen sau să fie restabilit acest termen, pe motiv că ei nu au primit oficial copia deciziei instanței de apel; - instanța de apel eronat și nefondat a admis acțiunea civilă, în sensul încasării de la ei a sumei totale de 100000 lei în beneficiul părții vătămate, ultimul neprezentând nici o dovadă care să probeze dauna morală, nefiind justificat în nici un mod suportarea suferințelor fizice sau psihice considerabile care ar motiva compensarea lor, victima practică sportul, fiind o persoană puternică, manifestând un comportament activ în cadrul conflictului, astfel reținerea despăgubirilor morale în quantumul stabilit este excesiv în coraport cu circumstanțele cauzei; - la admiterea acțiunii civile nu s-a ținut cont de practica Curții Supreme de Justiție și CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului și a avocatului P.Zamfir în numele inculpaților expuse în referință, care au solicitat dispunerea inadmisibilității recursului declarat de partea vătămată, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de către inculpații V.Colesnic și D.Colesnic.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Însă, potrivit art.422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. La calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Conform dispozițiilor art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Momentul de la care începe să decurgă termenul de atac este riguros precizat de lege, adică data pronunțării deciziei, iar depășirea acestui termen duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac.

Astfel, reieșind din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 08.05.2018, rezultă că inculpații V.Colesnic și D.Colesnic nu au participat la cercetarea judecătorească, fiind prezent apărătorul acestora P.Zamfir, unde a fost pronunțat dispozitivul deciziei în prezența ultimului (f.d.196-200, v.4). La fel, din procesul-verbal rezultă că apărătorul inculpaților a fost înștiințat despre data pronunțării deciziei motivate - 05.06.2018 (f.d.200, v.4).

Ulterior, la 05.06.2018, potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de apel, inculpatul V.Colesnic și avocatul P.Zamfir au fost prezenți la pronunțarea deciziei motivate, iar inculpatul D.Colesnic, nu s-a prezentat (f.d.200,v.4). Însă, conform scrisorii nr.1a-180/17, în aceeași zi, i-a fost expediată o copie a deciziei (f.d.218, v.4), fiind respectate prevederile art.338 alin.(4) Cod de procedură penală.

Astfel, termenul de 30 de zile, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală pentru depunerea recursului ordinar, urma să expire la sfârșitul zilei de 06.07.2018.

Inculpații V.Colesnic și D.Colesnic, fiind în drept de a contesta decizia instanței de apel, nu au atacat-o în termenul prevăzut de 30 de zile de la data pronunțării deciziei motivate.

Necătând la faptul că recursul ordinar declarat de inculpații V.Colesnic și D.Colesnic este semnat de aceștia la 06.07.2018, potrivit ștampilei de pe recurs acesta a fost depus abia la 16.07.2018, adică după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, astfel, Colegiul penal conchide că acesta nu poate fi considerat ca declarat în termen.

Prin urmare, argumentul recurenților, precum că oficial nu au primit decizia instanței de apel, nu poate fi reținut. Mai mult, după cum s-a menționat mai sus, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Faptul dat limitează instanța de recurs ordinar de a verifica argumentele invocate în recurs de către inculpați și a se expune asupra acestora.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar, ca fiind declarat peste termen.

Cu privire la recursul ordinar declarat de partea vătămată V. Stanislavov.

Potrivit recursului declarat de partea vătămată, ca temei de casare a deciziei instanței de apel se invocă art.427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând aceste temeuri în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că nici unul din ele nu și-a găsit confirmare.

După cum rezultă din conținutul recursului, autorul invocă aprecierea arbitrară a probelor, însă aceasta ține de starea de fapt a cauzei, iar stabilirea acesteia este de competența instanțelor de fond.

Colegiul penal reține că, instanța de apel, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect a încetat procesul penal în privința lui V.Colesnic și D.Colesnic în baza art.152 alin.(2) lit.e) și 287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre definitivă asupra aceleași persoane pentru aceeași faptă, aplicând principiul *non bis in idem*.

Instanța de recurs reține că, reieșind din sensul art.4 din Protocolul nr.7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, principiul *non bis in idem* stipulează că „*nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceleiași stat*”.

Principiul dat este prevăzut și de art.7 alin.(2) Cod penal, potrivit căruia „*nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă*”, și de art.22 alin.(1) Cod de procedură penală, care stipulează că „*nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă*”.

Astfel, principiul dat se referă nu doar la dreptul persoanei de a nu fi judecat de două ori pentru aceeași faptă, dar și la dreptul acesteia de a nu fi urmărită de două ori pentru aceeași faptă de organele de urmărire penală.

În acest context, se atestă că, reieșind din jurisprudența CEDO (cauza Zolotuhin vs Rusia), Curtea a menționat că *art.4 al Protocolului nr.7 trebuie să fie înțeles în sensul că interzice urmărirea penală sau judecarea unei persoane pentru o a două „infracțiune” în măsura în care aceasta are la origine fapte identice sau fapte care sunt în mod substanțial aceleași*. Într-o astfel de situație, Curtea va proceda „la propriul ei examen asupra acelor fapte care constituie un ansamblu de circumstanțe concrete, care implică de fapt același inculpat, și care sunt indisolubil legate între ele în timp și în spațiu, a căror existență trebuie să fie demonstrată, în scopul de a se putea iniția urmărirea penală ori spre a se ajunge la o condamnare a autorului acestora”.

În speță, Colegiul penal constată că, examinând plângerea cet.L.Stanislavov, care a solicitat să fie luate măsuri cu persoanele care *la data de 17.09.2009 în timpul unui conflict i-au provocat leziuni corporale soțului ei V.Stanislavov*, prin ordonanța procurorului în Procuratura sect.Buiucani, mun.Chișinău din 15.12.2009, s-a dispus neînceperea urmăririi penale în privința inculpaților V.Colesnic și D.Colesnic, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În același timp, s-a conchis că fapta constituie contravenție, fiind emisă ordonanțe privind pornirea unei proceduri contravenționale în privința lui V.Colesnic în temeiul art.78 alin.(3) Cod contravențional, iar în privința lui D.Colesnic în baza art.78 alin.(2) Cod contravențional (f.d.27, 28, vol.I). Ulterior, prin deciziile cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 17.12.2009, V.Colesnic și D.Colesnic au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravențiilor

prevăzute de art.78 alin.(3) - vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale și, respectiv, art.78 alin.(2) Cod contravențional - aplicarea de lovituri care au provocat dureri fizice, fiindu-le stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 75 și, respectiv, 24 unități convenționale (f.d.35, 37, vol.1).

Totodată, reieșind din materialele cauzei, instanța constată că, la 12.02.2010, partea vătămată V.Stanislavov s-a adresat la Procuratura Buiucani cu o petiție solicitând anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale și inițierea unor investigații suplimentare pentru aprecierea gradului de gravitate a leziunilor corporale primite de el, invocând că a suportat deja trei operații chirurgicale, iar durata îngrijilor medicale a depășit cu mult 21 de zile.

În baza documentației acumulate, a fost dispusă o nouă examinare medico-legală a părții vătămate și, luându-se în considerație noile circumstanțe constatate ulterior primei examinări medico-legale și a duratei reale de îngrijiri medicale, prin ordonanța din 08.04.2010 (f.d.1 v.1) s-a dispus anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 15.12.2009, cu pornirea urmăririi penale conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(1) Cod penal.

Din cele reținute supra, Colegiul menționează că ordonanțele din 16.12.2009, prin care în privința lui V.Colesnic și D.Colesnic a fost intentată procedura contravențională în baza art.78 alin.(3) Cod penal, și respectiv, în baza art.78 alin.(2) Cod contravențional, cu aplicarea acestora a unor sancțiuni contravenționale în baza deciziilor din 17.12.2009, echivalează cu o hotărâre judecătorească irevocabilă și reprezintă autoritatea de lucru judecat, care nu permite declanșarea unei noi proceduri cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană.

Deci, autoritatea de lucru judecat este considerat un principiu, exprimat prin noțiunea *non bis in idem* - principiu care nu mai permite declanșarea unei noi judecăți cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, dacă acestea au făcut obiectul unei judecăți pentru care există deja o hotărâre definitivă.

În ideea necesității conferirii unui caracter de stabilitate activității de justiție, s-a decis că hotărârile definitive sunt executorii și se bucură de autoritate de lucru judecat. În acest context hotărârea este considerată că reprezintă o expresie a adevărului, *res iudicata pro veritate habetur*, or în acest fel se asigură stabilitatea ordinii de drept.

Prin urmare, se conchide că deși prin ordonanța Procurorului interimar al sectorului Buiucani, mun.Chișinău, V.Pascari din 08.04.2010 s-a dispus anularea ordonanței din 15.12.2009 și pornirea urmăririi penale, deciziile cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 17.12.2009 în privința lui V.Colesnic și D.Colesnic, nu au fost anulate, acestea au fost menținute prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02.04.2018, prin care s-a respins cererea Procuraturii mun.Chișinău, oficiul Buiucani privind casarea în ordine de revizuire a deciziilor agentului constator din 17.12.2009, prin care V.Colesnic și D.Colesnic au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravențiilor prevăzute de art.78 alin.(3), și respectiv, de art.78 alin.(2) Cod contravențional, acestea fiind irevocabile, produc efecte juridice și nu pot fi considerate ca fiind anulate prin ordonanță, ce este contrară principiului *non bis in idem*, fiind în situația când persoana a fost urmărită de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Referitor la argumentul recurentului că instanța urma să înceteze procesul penal doar în privința componentei de infracțiune în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, dar nu și în privința componentei de infracțiune prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, dat fiind că urmărirea penală pe acțiunile de huliganism a fost pornită mai târziu, deciziile agentului constator emise în privința inculpaților se referă numai la calificarea privind vătămarea integrității corporale, nu și la acțiunile huliganice, Colegiul penal reține că, la baza pornirii urmăririi penale pe acțiunile de huliganism au stat aceleași circumstanțe de fapt, pentru care V.Colesnic și D.Colesnic, în baza deciziilor din 17.12.2009, au fost sancționați contravențional în baza art.78 alin.(3) și, respectiv art.78 alin.(2) Cod contravențional, ceea ce echivalează cu o hotărâre judecătorească irevocabilă și reprezintă autoritatea de lucru judecat, care nu permite declanșarea unei noi proceduri cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană.

Mai mult, în cazul când vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art.151 sau 152 Cod penal, nefiind admisibilă aplicarea răspunderii, în baza art.151 sau 152 și art.287 Cod penal. Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”.

Afirmația recurentului privind dezacordul în partea calificării acțiunilor inculpaților în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, considerând că acestea urmau corect a fi încadrate în baza art.151 alin.(2) Cod penal, nu poate fi reținută, deoarece potrivit ordonanței privind modificarea învinuirii în instanța de judecată din 23.02.2015 inculpaților le-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, iar potrivit prevederilor art.325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu.

Reținând cele relatate, Colegiul constată că criticile invocate de recurent nu pot fi reținute ca încălcare a prevederilor art.6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum că părții vătămate i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, pe motiv că hotărârea instanței nu a fost motivată din punct de vedere al legalității și temeiniciei acesteia, deoarece instanța de apel, respectând prevederile art.414 alin.(2) Cod de procedură penală, a examinat cauza penală fără careva abateri de la normele materiale și procedurale, corect apreciind circumstanțele de fapt și de drept sub toate aspectele, argumentându-și hotărârea, care cuprinde motivele ce au stat la baza soluției adoptate, just a dispus încetarea procesului penal pe art.152 alin.(2) lit.e) și 287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă, concluzie ce este susținută și de instanța de recurs.

În ce privește dezacordul recurentului cu quantumul prejudiciului moral dispus spre încasare în mărime de câte 50 000 lei de la fiecare inculpat, Colegiul penal reține următoarele.

Potrivit art.1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Soluționând chestiunea privind încasarea prejudiciului moral cauzat părții vătămate V.Stanislavov, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, iar la determinarea cuantumului acestuia, a luat în considerație atât gravitatea cauzării suferințelor fizice și psihice a părții vătămate, cât și date obiective care confirmă acest fapt, și anume nivelul suportării suferințelor relatate prin retrairi emotiv-volutive în urma vătămării corporale a acestuia, luându-se în considerație felul și gradul de vinovăție al autorilor prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Instanța de recurs ține să enunțe că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Privitor la volumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate, Colegiul penal menționează că, deși este cert că acesta în urma acțiunilor inculpaților a suferit anumite prejudicii morale, totuși cuantumul despăgubirii prejudiciului moral solicitat de la inculpați în sumă de 130000 lei este excesiv de mare, concluzie ce rezultă din practica judiciară privind aplicarea legislației referitor la încasarea despăgubirilor morale.

Prin urmare, prejudiciul moral dispus spre încasare de la inculpați în folosul părții vătămate, Colegiul penal îl consideră unul echitabil, la determinarea cuantumului fiind luate în considerație gravitatea suferințelor psihice ale părții vătămate, iar suma a câte 50000 lei de la fiecare inculpat, e capabilă să remedieze suferințele suportate de partea vătămată.

Totodată, Colegiul consideră corectă concluzia instanțelor, care au admis în principiu acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material, lasând ca asupra cuantumului acestuia să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, deoarece bonurile de plată în confirmarea cheltuielilor suportate de partea vătămată, nu au fost certificate în modul prevăzut de lege, nefiind prezentate originalele acestora.

Prin faptul că acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material a fost lăsată pentru examinare în ordinea procedurii civile, partea vătămată va avea posibilitatea de a prezenta toate probele în confirmarea cheltuielilor materiale suportate în urma cauzării prejudiciului sănătății.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestora în cazul în

care constată că sunt vădit neîntemeiate.

În acest context, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate de partea vătămată V.Stanislavov, ca fiind vădit neîntemeiat, și de inculpații V.Colesnic și D.Colesnic, ca fiind declarat peste termen.

10. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2018, în cauza penală în privința lui Colesnic Veaceslav, Colesnic Dmitrii, de către partea vătămată Stanislavov Vladislav, ca fiind vădit neîntemeiat, și de inculpații Colesnic Veaceslav, Colesnic Dmitrii, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28 noiembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan